

Kulturdepartementet
Pb 8030 Dep
0030 OSLO

Vår dato: 28.11.2019
Vår referanse: 19/33659 - 2
Deres dato: 22.08.2019
Deres referanse:

Uttalelse til høring - NOU 2019:9 Fra kalveskinn til datasjø - Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver

Våre kommentarer til høringen går mer på det generelle plan, og det henvises ikke til paragrafer.

- Vi synes nå at tiden er moden for en endring av regelverket, da dagens lov er fundert på et mer papirbasert arkiv. Det digitale skiftet flytter arbeidsoppgaver nærmere brukere som saksbehandlere og andre fagpersoner, og også andre brukergrupper. Derfor må arkivfaglige ansatte bruke mer tid på veiledning og kontroll, slik at brukerne selv kan vurdere hva som skal bevares/registreres. Mange saksbehandlere synes at arkiv og saksbehandlingssystemer er tungvinte i bruk, så opplæring blir alfa og omega for å ta disse i bruk.
- Arkivplanen skal erstattes med internkontroll for arkiv, og det er et viktig steg i riktig retning. Dette må ha forankring hos ledelsen, og det vil ha stor betydning at virksomhetsledelsen tar over styringen og kontrollen over dokumentasjonsforvaltningen. Arkivplanen har vært mer et redskap for arkivet, og ikke et strategisk verktøy for ledelsen. Det er viktig at alle ansatte har et forhold til det som står i arkivloven og er seg bevisst på hva som skal bevares av dokumentasjon for samtid og ettertid. Dokumentasjonsstrategien skal vedtas hvert 4 år, og den bør være et levende dokument.
- Det er også viktig at selvstendige rettssubjekter må omfattes av arkivlova, og private som løser statens/kommunens oppgaver må etterleve og følge opp disse reglene. Det samme gjelder for selskaper hvor staten har en eierandel på 50 %. Dette må det fokuseres ytterligere på. Dette vil bidra til å sikre dokumentasjon på et bredt nivå og styrke rettssikkerheten.
- Når det gjelder Noark-standarden, blir det sagt at den er for rigid og bør forenkles. Det er viktig at brukerterskelen ikke blir for høy, da det kan medføre at viktig dokumentasjon ikke blir registrert eller at man delegerer brukerrettigheter til andre kollegaer. Viktig at det ikke forenkles så mye at viktig dokumentasjon går tapt i søket etter enklere metoder for dokumentfangst. Det er også nevnt bruk av strekkoder for å få med alle viktige opplysninger om et dokument, men det

mangler en forklaring på hvordan dette kan tas i bruk og hvordan det vil fungere. I tillegg må vi også overholde proveniensprinsippet, og samle saker som hører sammen.

- Skylagring er også et punkt som har vært oppe til debatt, og det åpnes opp for at digitalt materiale av ulikt slag kan sendes ut av Norges grenser. Da bør vi ha god kontroll på sikkerheten, og vite hvem som har ansvar og eierskap til arkivaliene. Det må også vurderes hvilke land som skal kunne få oversendt slikt materiale, og ha gode regler for oppbevaring og sikring.
- Begrepsbruken når det gjelder journalføringsplikt og dokumentasjonsplikt bør gjøres litt mer tydelig, så vi forstår hva de ulike begrepene innebærer. Det kan også bli en utfordring å forstå omfanget og sammenhengen i dokumentasjonspliktene etter regelverkene i arkivloven og forvaltningsloven sammenholdt med personvernreglene. Viktig å få på plass en harmonisering av begrepene, samt noe utfordring med å forstå om de regulerer det samme. En bedre veiledning i omtalen eller merknadene kan om mulig føre til mindre ulik tolkning. I og med atdokumentasjonspliktene skal legge til rette for langtidsbevaring, og omfatter mer enn enkeltvedtak og forskrifter, virker det hensiktsmessig at bestemmelser om dette tas inn i arkivloven og ikke forvaltningsloven.
- Epost-korrespondanse bør fanges opp av arkiv og saksbehandlingssystemet, slik at viktig dokumentasjon blir lagret automatisk. Det kan være litt for tilfeldig praksis på fangst av eposter i dag. Et ankepunkt er at det kan komme i konflikt med personvernet, da mange av epost-rekkene også er av privat karakter.
- Vi må ha tydeligere regler for registrering av dokumentasjon i diverse kommunikasjonskanaler og sosiale medier.
- GDPR og bevaring står litt i konflikt med hverandre, så det må tas en vurdering om hvordan man skal behandle den type materiale.
- I forhold til bevarings og kassasjonsbestemmelsene etterlyses det en tydeligere rådgivning på området, prinsipper om hva man må bevare som et minimum, og det bør håndteres i forskriften.
- Endring av navn fra Arkivverket til Nasjonalarkivet er et bra navneskifte, men betyr det noe mer? Hvilke andre oppgaver skal Nasjonalarkivet påta seg. Det må forklares litt mer utfyllende.
- Det er nevnt at arkiver fra 1951 eller senere skal konverteres til digitale lagringsmedier, men da er det av stor betydning at arkivmaterialet må behandles på en varsom og sikker måte for å forhindre at eldre saker blir ødelagt under konverteringen. Bør kanskje være rom for unntaksregel, da noe papirarkiv kan ha dårlig kvalitet og som kan være vanskelig å digitalisere.
- Etableringen av et Digitaliseringstilsyn kan muligens være på sin plass, da det er viktig at rettsikkerheten og demokratiet i samfunnet blir godt ivaretatt, og vi trenger et statlig organ som på fulltid kan føre tilsyn med offentlighetsloven, forvaltningsloven og arkivloven. Arkivverket har mange oppgaver, så derfor kan et slikt tilsyn ha en statlig kontroll med etterlevelsen av disse regelsettene. Et slikt tilsyn bør ha konsekvenser i form av overtredelsesgebyr og bøter.

- Ny forvaltningslov kan blant annet innebære endring av navn på offentlighetsloven til Innsynslova, og flytting av innsynsbestemmelsen fra eksisterende lov og hit. Offentlighetsloven er et mer alment kjent begrep og vi synes at det blir litt for spesifisert å kalle loven Innsynslova.
- Når det gjelder helautomatisert saksbehandling og automatiserte saksbehandlingssystemer, så må man ta vare på proveniensprinsippet, slik at det bør stilles krav til slike systemet at dokumenter som hører sammen blir registrert i samme sak, og ikke blir opprettet som nye saker.
- Som følge av ny lov, pålegges det nye oppgaver som vil medføre merarbeid og kostnader som en ikke har tatt høyde for. Hvordan er dette tenkt løst? Vi tenker at disse ekstra kostnadene bør dekkes av sentrale midler.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Hilde Hordvik
seksjonssjef

Wenche Lynum
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:

Kulturdepartementet

Pb 8030 Dep

0030 OSLO